

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області

08.05.2025

Миколаїв, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.05.2025 групою НПМ здійснено відвідування Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області.

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Дубова Тетяна Віталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Задорожний Анатолій Євгенович, представник громадської організації (регіональний координатор по зв'язкам з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Загальна інформація.

Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області (далі - суд) знаходиться за адресою: вулиця Кібрика, 11, місто Вознесенськ, Вознесенський район, Миколаївська область, 56500.

Керівництво суду:

Буїв Олег Васильович, голова суду;

Єрмоїна Тетяна Олексіївна, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Об'єкт відвідування є судом першої інстанції, в якому розглядаються справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності, а саме: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами.

Штатна чисельність працівників становить 44 осіб, фактично – 32 особи. Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів - 12, здійснює правосуддя – 7 суддів.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Миколаївській області.

Суд розміщений в окремій двоповерховій будівлі. У будівлі суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральный) та службовий (конвойний).

Вхід до приміщення суду обладнаний пандусом для маломобільних груп населення та кнопкою виклику працівника суду, що перебуває в справному технічному стані (фото 1).

На вході до суду розміщено інформацію про найменування судового органу.

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, способами зв'язку з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини тощо.

При вході до приміщення суду розміщено пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. Наявний стаціонарний металодетектор арочного типу (фото 2). Ведеться відеоспостереження на вході до суду, по периметру приміщення, у вестибюлі на 1-му та 2-му поверхах.

На пропускному пункті наявна аптечка для надання першої допомоги, яка укомплектована необхідними медичними засобами та препаратами, що відповідають актуальним термінам придатності.

Для здійснення правосуддя у суді облаштовано 3 зали судових засідань, 2 з них для розгляду кримінальних справ. В обох залах встановлено загородження зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених); встановлені системи відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції (фото 3,4).

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

Доставлення обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється Ротою конвойної служби Головного управління Національної поліції в Миколаївській області, окремим входом, який розміщений у внутрішньому дворі. Заїзд конвойного автотранспорту для посадки (висадки) обвинувачених здійснюється через внутрішній двір, який обладнаний огорожею (Фото № 5,6).

На час відвідування обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Випадки заподіяння смерті утримуванням або тілесних ушкоджень в суді не відбувалися.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 07.07.2021.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ надані наступні рекомендації щодо опрацювання питань реконструкції будівлі суду та обладнання приміщень, зокрема:

- камер та спеціального санвузла для підсудних (засуджених) відповідно до встановлених вимог;
- ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань;
- кімнати для роботи адвоката з підсудним (засудженим) та ознайомлення з матеріалами справами;
- санітарного вузла для осіб з інвалідністю або інших маломобільних груп населення.

Слід зазначити, що надані рекомендації не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування групою НПМ встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.1 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17 травня 2010 року № 175 (далі – ДБН Суди), а також пунктів 9, 10 Інструкції, у приміщенні суду не обладнано камери для обвинувачених (підсудних), засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варті. Осіб, які перебувають під вартою, тримають у спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Очікування на судові засідання у спеціальному автомобілі призводить до тривалого утримання підсудних в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам міжнародних стандартів прав людини.

2. У порушення пунктів 6.5.1, 9.9 ДБН Суди, в приміщенні суду відсутній спеціальний санвузол для обвинувачуваних (підсудних), засуджених.

За інформацією керівництва суду, у разі потреби таких осіб конвоюють до загального санітарного приміщення суду.

3. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил, обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

4. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції, а саме: у суді відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до залу судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

5. У порушення Кодексу цивільного захисту України, у будівлі суду відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

Відповідно до вимог ДБН В.2.2–40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

6. Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду (фото 7,8).

7. У порушення вимог пункту 6.3.2.2 ДБН Інклюзивність, поручні пандуса не мають контрастного маркування (фото 1).

8. У порушення пункту 7.2.20 ДБН Суди, початок сходів та пандусу не позначені тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами (фото 1, 7, 8).

9. Окрім того, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол у приміщенні суду не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

10. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, будівлі суду не обладнані кімнатами для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю

конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації Миколаївської області:

Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Вознесенському міськрайонному суду Миколаївської області:

2.1. Обладнати суд приміщенням для конвою, забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) площею не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ та санітарний вузол;

2.2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

2.3. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань;

2.4. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;

2.5. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними;

2.6. Забезпечити підсудним та засудженим безперешкодний доступ до питної води.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
в Миколаївській області**

Тетяна ДУБОВА

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

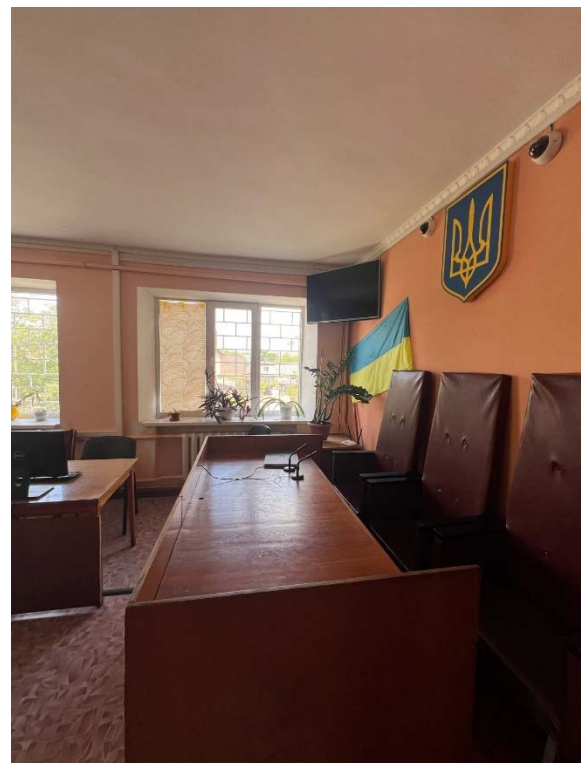

Фото 4

Фото 5

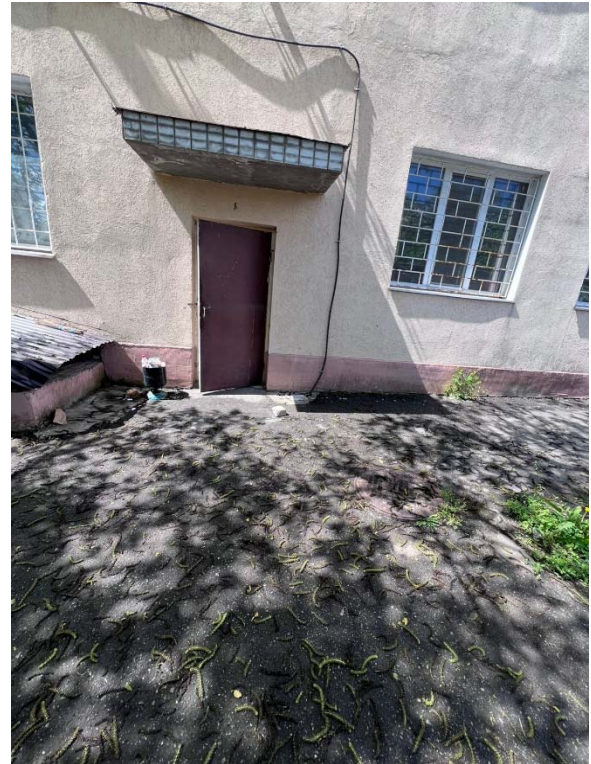

Фото 6

Фото 7

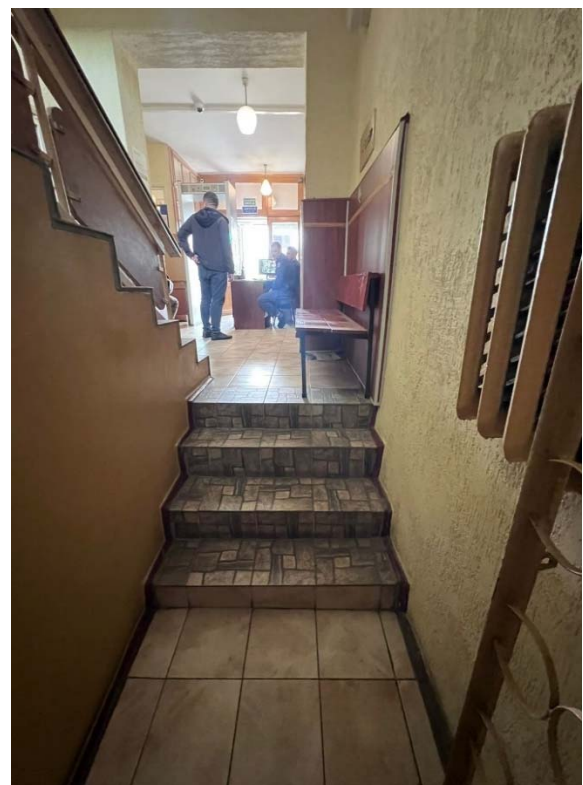

Фото 8